

Evropski puls

Elektronski mjesečnik za evropske integracije broj 123, decembar 2015.

TEMA BROJA

Crna Gora otvorila Poglavlje 14:
Saobraćajna politika

Intervju

Marijana Laković Drašković,
Šefica Radne grupe za
pregovore o Poglavlju 23

Izazovi u EU

Naporne 2015. i 2016.

Uvodnik: NATO

Vladan Žugčić

Američki reditelj **Michael Moore** je rekao da postoje dvije vrste država – one u kojima se vlast plaši naroda i one u kojima se narod plaši vlasti.

Odlukom Savjeta ministara članica NATO-a da uputi pozivnicu Crna Gora se definitivno primiće prvoj grupi država. Ma koliko to sada izgledalo nevjerovatno iz vizure Crne Gore u kojoj je, kako je Evropska komisija (EK) notirala u posljednjem Izvještaju o napretku, sudski dokazano da je Demokratska partija socijalista (DPS) kupovala glasove na izborima, dok su medijskim napadima izloženi aktivisti civilnog sektora i progresivni političari.

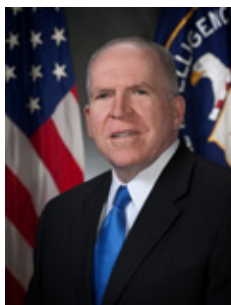
Treba samo pogledati listu članica NATO-a i država koje su u orbiti toga saveza i biti optimista da će, uporedo sa procesom integracija u Evropsku uniju (EU), relativno brzo krenuti proces demokratskog preobražaja i uspostavljanja vladavine prava u Crnoj Gori.

Ono što sada brine je činjenica da DPS i Demokratski front (DF), umjesto civilizovanog dijaloga o prednostima i manama članstva u NATO, vode propagandni rat koji opet polarizuje Crnu Goru, ne dozvoljavajući joj da se bavi vladavinom prava i sve ozbiljnijim socio- ekonomskim problemima.

Kalendar

- 1. decembar **Dijalog o izlasku iz političke krize** / Održan prvi sastanka lidera političkih partija o izlasku iz političke krize u Crnoj Gori kojem je prisustvovao i šef Delegacije EU u Crnoj Gori **Mitja Drobnič**. Prisustvo Drobniča ranije dogovorili predsjednik Parlamenmta **Ranko Krivokapić** i komesar za proširenje i susjedsku politiku **Johannes Hahn**.
- 4. decembar **Pozivnica za NATO poguraće i EU interakcije** / Portparolka Evropske komisije **Maja Kocijančić** izrazila očekivanje da će "pozivnica NATO saveza Crnoj Gori nesumnjivo dati vjetar u leđa i evropskom putu države, jer EU i Alijansa baštine iste vrijednosti". „Kako bi se reforme nastavile i ojačale Crna Gora mora i dalje raditi, posebno na polju vladavine prava", rekla je Kocijančić povodom odluke Savjeta ministara NATO od 2. decembra.
- 9. decembar **Kazne za korupciju ispod minimuma** / Šef delegacije EU u Podgorici **Mitja Drobnič** ocijenio da su dosadašnji rezultati protiv korupcije na visokom nivou ograničeni i da nema pravosnažnih presuda ni za korupciju na nižem nivou. Takođe, rekao je da su izrečene kazne ispod zakonskog minimuma i da EU očekuje da Agencija za sprečavanje korupcije radi efikasno.
- 16/17 decembar **POSP ukazao na značaj punog povjerenja u izbore** / Parlamentarni odbor za stabilizaciju u pridruživanje (POSP) pozvao Vladu da u potpunosti primijeni novo izborno zakonodavstvo, da podstiču NVO da aktivno učestvuju u praćenju cjelokupnog izbornog procesa, kao i na poboljšanje svih drugih aspekata izbornog procesa. POSP je pozvao i da se svim strankama osigura pravičan pristup javnim medijima, kako bi se izgradilo puno povjerenje u izbore.
- 22. decembar **Otvorena još dva poglavlja, ukupno 22** / Crna Gora na međuvladinoj konvenciji u Briselhi otvorila još dva poglavlja u pregovorima sa EU, 14 - Saobraćajna politika i 15 -Energetika. Crna Gora je do sada otvorila 22 poglavlja.

Zapadni Balkan - bure baruta

Piše: John O'Brennan

*Autor je profesor evropskih
integracija na univerzitetu
Maynooth u Irskoj*

Dvije hiljade šesnaesta bi mogla biti prekretnica u istoriji Evropske unije. Dugogodišnja kriza eurozone koja je godinama preokupirala evropske lidere, stavivši pod znak pitanja i sam opstanak eura je tek popustila, a Evropu je potresao talas izbjeglica koji je proizveo tako duboke podjele unutar Evropskog savjeta da su ih neki komentatori uzeli za početak kraja evropskih integracija. Pesimizam je posvuda, čak i u oblastima koje su do sada smatrane prilično uspješnim, poput proširenja.

Uloga EU kao stuba stabilnosti regiona dijelom proizilazi iz Dejtonskog sporazuma, kojim je 1995. završen krvavi rat u Bosni. Njen je uticaj samo ojačan samitom u Solunu 2003. na kome je Evropski savjet izrazio "nedvosmisleni podršku" evropskoj perspektivi zemalja zapadnog Balkana. Ili, kako je to oduševljeno izraženo u saopštenju sa samita: "budućnost Balkana je u EU".

Ovo je obećanje članstva sada teško pomiriti sa novijim razvojem događaja. Preokupiranost izbjegličkom krizom, zajedno sa zamorom od proširenja, je gotovo potpuno uklonila region sa radara evropskih politika. **Jean-Claude Juncker**, predsjednik Evropske komisije, je započeo svoj mandat prošle godine izjavom da "u narednih pet godina neće biti proširenja". Nije moglo jasnije: zemljama zapadnog Balkana je praktično poručeno da za Evropsku uniju ne predstavljaju prioritet. Ovom kratkom izjavom Juncker je jednim potezom uspio da poljulja pregovarački autoritet Komisije i podrije kredibilitet EU kao partnera u regionu. Zamor od proširenja je primjetan kako na nacionalnom nivou - u nevoljnosti pojedinih zemalja članica da prihvate dalja proširenja - tako i u evropskim institucijama, kako Junckerova izjava jasno pokazuje. Zagovornici smatraju da je Uniji potrebno vremena da apsorbuje 13 novih članica i da ne treba ulaziti u dalja proširenja dok se ne postigne dubinska, stabilna konsolidacija unutar EU.

Nikog ne treba da iznenadi činjenica da ove negativne poruke iz EU rezultiraju usporavanjem reformi na zapadnom Balkanu. Zamor od proširenja u EU vodi zamoru od pristupanja u regionu: usvajanje i implementacija evropskih zakona na zapadnom Balkanu je praktično zaustavljena.

Skorija istorija proširenja pokazuje koliko je bitan kredibilitet EU, kao i jasna perspektiva i datum pristupanja. Troškovi preuzimanja evropskog zakonodavstva, već obima od oko 170 000 strana, su značajni, a od zemalja kandidata

se očekuje da ponesu gotovo čitav teret harmonizacije. Lokalnim elitama je mnogo lakše da ubijede građane da prihvate kontroverzne izmjene ako pred sobom imaju jasan cilj i rokove.

Iskustva zemalja kandidata ubjedljivo pokazuju da je proces proširenja već na infuziji, i da će uz svo uzajamno nepovjerenje i "zamrznuta poglavlja" biti neophodna ozbiljna reanimacija.

Kada je prije 20 godina potpisan Dejtonski sporazum očekivalo se da će to konačno riješiti "Balkansko pitanje". To se nije dogodilo, pa region i danas predstavlja politički trusno i ekonomski nazadno područje, i bezbjedonosni rizik za EU. Ukratko, "Balkansko pitanje" je bez daljnjeg "evropsko pitanje".

Endemska korupcija i organizovani kriminal, kako u Bosni tako i u drugim dijelovima zapadnog Balkana, podrivaju povjerenje u privredu, obeshrabruju neophodne investicije, i podstiču građane na masovno iseljavanje. Država je taoc moćnih oligarha, koji upravljaju političkim partijama i sve nemilosrdno podređuju sopstvenim interesima, dok sami ostaju sklonjeni od očiju javnosti.

Epidemija protesta iz 2014. je pokazala svu dubinu socijalnog nezadovoljstva, sveprisutnog siromaštva i dramatične nejednakosti u regionu. U skoro svim zemljama regiona stopa nezaposlenosti je zapanjujuće visoka, posebno među mladima. Od 200 000 osoba koje su do avgusta 2015 zatražile azil u Njemačkoj, preko 42% je sa zapadnog Balkana.

Kada je 1991. nasilje na Balkanu počelo da uzima maha, ministar spoljnih poslova Luksemburga **Jacques Poos** je pozvao EU da zaustavi rat riječima "došao je čas za Evropu". Svi znamo kako su stvari dalje išle: Evropa je neslavno propustila da djeluje, a nasilje se brzo raširilo, eskaliravši masakrom 8 000 muškaraca i dječaka u Srebrenici u julu 1995.

Dvadeset godina kasnije, EU hitno mora da oživi perspektivu evropske budućnosti zapadnog Balkana. Ako to ne uspije, 2016. bi mogla donijeti novu krizu na Balkanu, posljednju slamku na leđima već preopterećenog projekta evropskih integracija.

Izvor: izvodi sa euraktiv.com

Crna Gora otvorila Poglavlje 14: Saobraćajna politika

Od makadama ka autoputu

Piše: Svetlana Pešić

Da bi završila pregovaračko poglavlje 14 – Saobraćajna politika, Crna Gora treba da postigne usklađenost s pravnom tekovinom EU koja se odnosi na naplatu putarine, socijalno zakonodavstvo u drumskom saobraćaju, nova pravila o težini i dimenzijama vozila za prevoz teške robe i vozila za prevoz putnika.

Dalje, Crna Gora treba se uskladi sa zajedničkim pravilima za pristup profesiji drumskog prevoznika, te za pristup tržištu međunarodnog drumskog prevoza tereta i za pristup međunarodnom tržištu usluga prevoza običnim i turističkim autobusima.

Osim toga, Crna Gora mora da obezbijedi nezavisno i efikasno regulatorno tijelo i tijelo za bezbjednost u željezničkom saobraćaju, te da se uskladi s pravnom tekovinom o pravima putnika u svim oblastima saobraćaja, kao i o upravljanju vazdušnim saobraćajem.

To se navodi u odgovorima Ministarstva saobraćaja na pitanje *Evropskog pulsa* što je potrebno da Crna Gora uradi da bi ispunila mjerila za zatvaranje Poglavlja 14 u kojem je, kako navodi Evropska komisija u novom Izvještaju o Crnoj Gori, ostvaren “umjeren napredak”.

Crna Gora je 21. decembra na Međuvladinoj konferenciji u Briselu, otvorila dva nova poglavlja – 14 i 15 (koje se odnosi na energetiku). Time je otvorila 22 od ukupno 35 pregovaračkih poglavlja.

Poglavlje 14 se odnosi na sve vrste prevoza – drumski, željeznički, unutrašnju plovību, kombinovani, vazdušni i pomorski prevoz, pri čemu Evropska unija insistira na integraciji

Poglavlje 14 se odnosi na sve vrste prevoza – drumski, željeznički, unutrašnju plovību, kombinovani, vazdušni i pomorski prevoz, pri čemu Evropska unija insistira na integraciji različitih saobraćajnih sektora.

različitih saobraćajnih sektora.

Cilj evropske saobraćajne politike je da, kroz poboljšanje funkcionisanja unutrašnjeg tržišta i promovisanja bezbjednih, efikasnih, ekoloških i korisnički orijentisanih prevoznih usluga, omogući racionalan prevoz roba i putnika unutar Unije i na međunarodnom nivou.

Primjena zakonodavstva u ovoj oblasti omogućava da se razvije djelotvoran saobraćajni sistem koji nudi visok stepen održive mobilnosti širom EU, štiteći životnu sredinu, ali i bezbjednost građana.

Značajan dio *acquis-a* se sastoji od uredbi i odluka. Shodno tome, mora biti osigurana njihova direktna primjena od dana pristupanja. Međutim, drugi dio *acquis-a* se sastoji od direktiva koje je potrebno prenijeti u pravni sistem države u razumnom vremenskom periodu.

Zakonske odredbe su povezane sa tehničkim i bezbjedonosnim standardima, kontrolom državne pomoći i liberalizacijom tržišta u kontekstu unutrašnjeg transportnog tržišta.

Evropska komisija u Izvještaju o Crnoj Gori za 2015. podsjeća da EU ima zajednička pravila za tehničke i bezbjednosne standarde,

sigurnost, socijalne standarde, državnu pomoć i tržište liberalizacije u drumskom saobraćaju, željeznici, saobraćaju unutrašnjim plovrim putevima, kombinovanom saobraćaju, civilnom vazduhoplovstvu i pomorskom saobraćaju. "Crna Gora je na umjerenom nivou spremnosti u poglavlju Saobraćajna politika. Postignut je određeni napredak o ovoj oblasti", stav je Evropske komisije.

Prema onome što je navedeno u Izvještaju, potrebno je dalje raditi na djelotvornoj primjeni pravne tekovine o bezbjednosti u željezničkom i pomorskom saobraćaju i za jačanje finansijskih i tehničkih kapaciteta nacionalnog tijela za istraživanje nesreća u vazdušnom, pomorskom i željezničkom saobraćaju.

Akcionni plan za sprovođenje Strategije poboljšanja bezbjednosti u drumskom saobraćaju i Program rekonstrukcije i održavanja državnih puteva za 2015, za što je za ovu godinu predviđeno 45,20 miliona eura, Crna Gora je usvojila u martu, a oboje se tiče oblasti drumskog saobraćaja. Usvojeno je da Crna Gora treba da nastavi usklađivanje sa socijalnim i bezbjednosnim pravilima u ovoj

Cilj evropske saobraćajne politike je da omogući racionalan prevoz roba i putnika unutar Unije i na međunarodnom nivou, kroz poboljšanje funkcionisanja unutrašnjeg tržišta i promovisanja bezbjednih, efikasnih, ekoloških i korisnički orijentisanih prevoznih usluga. Primjena zakonodavstva u ovoj oblasti omogućava da se razvije djelotvoran saobraćajni sistem koji nudi visok stepen održive mobilnosti širom EU, štiteći životnu sredinu, ali i bezbjednost građana.

oblasti i da razvija jačanje kapaciteta, naročito u oblasti tehničkog pregleda vozila i kontrole komercijalnih vozila na putevima.

Pored toga, Crna Gora je usvojila pravilnike o prevozu opasnih materija.

U oblasti željezničkog saobraćaja donijeti su novi pravilnici o sertifikaciji i licenciranju mašinovođa, o bezbjednosnim sertifikatima za sisteme upravljanja, o upravljačima željezničke infrastrukture i prevoznicima i o procjeni interoperabilnosti dijelova i vozila. Evropska komisija napominje da je potrebno dalje raditi na primjeni novog zakonodavstva o bezbjednosti i interoperabilnosti željezničkog saobraćaja.

U oblasti vazdušnog saobraćaja, kako se navodi u Izvještaju, Crna Gora je postigla bolju usklađenost s pravnom tekovinom o pravima putnika s invaliditetom i otežanim kretanjem i pravilima o nadoknadi i pomoći putnicima u slučaju kašnjenja ili otkazivanja leta. Crna Gora je usvojila nekoliko pravilnika kojima je postignut veći stepen usklađenosti sa evropskom pravnom tekovinom o upravljanju saobraćajem i aerodromima.

Saobraćaj unutrašnjim plovrim putevima i intermodalni saobraćaj (kombinovani transport robe pomoću najmanje dvije

vrste prevoza) su ocijenjeni kao oblasti bez napretka.

Evropski puls je pitao Ministarstvo saobraćaja i što će Crna Gora uraditi povodom preporuka Komisije da je „potreban dalji rad za djelotvornu primjenu pravne tekovine o bezbjednosti u željezničkom i pomorskom saobraćaju i za jačanje finansijskih i tehničkih kapaciteta nacionalnog tijela za istraživanje nesreća u vazdušnom, pomorskom i željezničkom saobraćaju“.

„Direktorat za željeznički saobraćaj, kao dio organizacione strukture Ministarstva saobraćaja i pomorstva, kontinuirano radi na usklađivanju nacionalnog zakonodavstva, u dijelu svoje nadležnosti, sa *acquis communautaire-om*. Crna Gora je u prethodnom periodu oformila nezavisno tijelo za bezbjednost u željezničkom saobraćaju. Početkom 2014. donešen je Zakon o bezbjednosti, organizaciji i efikasnosti željezničkog prevoza, pa je u prethodne dvije godine fokus bio na upoznavanju i prilagođavanju zaposlenih u nacionalnom tijelu za bezbjednost i željezničkim kompanijama sa novim zahtjevima i obavezama koje proizilaze iz pomenutog Zakona, a koji je u najvećem dijelu usklađen sa propisima EU iz oblasti bezbjednosti i interoperabilnosti željeznice. Takođe, objavljen je niz nacionalnih pravila, koja bliže razrađuju i utvrđuju obaveze nacionalnog tijela za bezbjednost, a u narednom periodu planirano je jačanje administrativnih kapaciteta u okviru ovog tijela. Konkretno, za 2016. predviđena je analiza SMS-a (Safety Management System) željezničkih kompanija i izdavanje sertifikata o bezbjednosti za prevoz i upravljanje infrastrukturom. Pored navedenog, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je u 2015. zaposlilo još jednog inspektora za željeznički saobraćaj, radi efikasnije kontrole organizacije saobraćaja, a sve u cilju podizanja nivoa bezbjednosti i efikasnije primjene novih propisa“, navode iz Ministarstva.

Što se tiče pomorskog saobraćaja, Direktorat za pomorski saobraćaj i u narednim godinama

nastaviće intenzivne aktivnosti na polju prilagođavanja crnogorskog pomorskog zakonodavstva pravnoj tekovini Evropske unije.

„Plan tih aktivnosti sadržan je u Prijedlogu Programa pristupanja Crne Gore EU period od 2016. do 2018, a obuhvata izradu podzakonskih akata, Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe i budućeg Zakona o bezbjednosnoj zaštiti brodova i luka. U narednom periodu predstoje nam aktivnosti po pitanju izgradnje kapaciteta i donošenja zakonskih i podzakonskih akata iz oblasti unutrašnjih voda, što je, takođe, planirano za period 2017/2018. godinu. Kada je u pitanju nezavisna istraga pomorskih nezgoda, Vlada Crne Gore je 11. septembra 2015. godine usvojila Uredbu o bližem postupku i načinu sprovođenja istraživanja pomorskih nezgoda i nesreća“, objasnili su iz Ministarstva saobraćaja.

Oni su podsjetili da je Vlada u decembru 2014. donijela i Odluku o osnivanju Nacionalne komisije za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova, vanrednih događaja koji ugrožavaju bezbjednost željezničkog saobraćaja i pomorskih nezgoda i nesreća.

„Za 2016. planirano je donošenje propisa koji će bliže urediti obaveze, mogućnosti i način rada zaposlenih u ovoj komisiji u dijelu koji se odnosi na željeznice. Nacionalna komisija u potpunosti je organizaciono i funkcionalno nezavisna od svih subjekata koji mogu uticati na objektivnost u radu ovog tijela. Komisija je u sistemu prepoznata kao posebna budžetska jedinica, što znači da ima potpunu finansijsku nezavisnost i definisana sredstva na godišnjem nivou, koja se koriste za rad i nesmetano funkcionisanje. U cilju sticanja novih znanja i trendova u ovoj oblasti, članovi komisije koriste razne obuke koje se organizuju u vezi sa ovom problematikom“, najavili su iz Ministarstva saobraćaja.

Šefica Radne grupe za pregovore o Poglavlju 23 – Marijana Laković Drašković

Lakše se baviti finansijskim istragama od novembra

Marijana Laković Drašković

Zakon o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću koji je stupio na snagu u novembru 2015. olakšaće buduće postupke finansijskih istraga, ocijenila je u razgovoru za Evropski puls šefica radne grupe za Poglavlje 23 i generalna direktorka Direktorata za pravosuđe **Marijana Laković – Drašković**.

» *Kako komentarišete činjenicu da ni u jednom predmetu korupcije na visokom nivou nije naloženo oduzimanje imovine? EK sugerise da je potrebno "sistematski nalogati zaplijenu i oduzimanje imovine u cilju otkrivanja i presijecanja finansijskih tokova kriminalnih mreža". Na drugoj strani, Specijalno državno tužilaštvo ovih dana pokušava da se nagodi sa dijelom osumnjičenih u budvanskim aferama. Kako to komentarišete, posebno ako se imaju u vidu navodi iz Izvještaja EK da se "kazne utvrđene zakonom ne primjenjuju efikasno i daleko od toga da imaju odvratajući učinak" od korupcije?*

Ne bih komentarisala postupke koji su u toku, ali bih naglasila da se intezivne i kontinuirane aktivnosti sprovode na implementaciji značajnih zakonodavnih izmjena, kako u organizacionom aspektu pravosuđa, tako i u pogledu postupaka koji se vode pred sudovima i državnim tužilaštvom. Ključnu ulogu za primjenu organizacionih zakona iz oblasti pravosuđa imaju Sudski i Tužilački savjet, a u pogledu procesnog zakonodavstva to su sudovi i državno tužilaštvo.

EU je prepoznala intezivirane aktivnosti proteklih mjeseci u odnosu na istraživanje slučajeva korupcije na visokom nivou. Naime, u prethodnom periodu pokrenut je određeni broj krivičnih postupaka za krivična djela visoke korupcije, a u toku je i sprovođenje finansijskih istraga u tim predmetima, i sve u cilju oduzimanja nezakonito stečene imovinske koristi i proširenog oduzimanja imovine čije zakonito porijeklo nije dokazano.

Važno je istaći da je u novembru 2015. stupio na snagu Zakon o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, što će olakšati buduće postupke finansijskih istraga.

Međutim, u cilju efikasne prevencije i suzbijanja organizovanog kriminala i korupcije, treba kontinuirano raditi na unaprijeđenju institucionalnih kapaciteta da bi sistem oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalom bio efikasan.

Ministar pravde je prilikom posjete Državne sekretarke SR Njemačke načelno dogovorio saradnju po ovom pitanju. Takođe, TAIEX mapom za poglavlje 23 i 24. predviđeno je više ekspertske misije i seminara na temu sprovođenja istraga, finansijskih istraga, uloge istražitelja u izviđanju i istrazi, značaju istražnih timova, prikupljanju i obezbjeđenju relevantnih dokaza, itd. Konačno, kroz projekat EUROL u toku 2015. i 2016. biće realizovano više obuka za sve aktere krivičnog postupka.

» *Jedna od preporuka EK u Izvještaju za 2015. je da Crna Gora treba da ojača nezavisnost, odgovornost i ukupnu učinkovitost pravosudnog sistema. Što Vlada i Ministarstvo pravde planiraju da urade u vezi sa ovim pitanjem?*

U skladu sa Strategijom reforme pravosuđa i pratećim Akcionim planom, kao i Akcionim planom za Poglavlje 23, usvojen je set zakona iz oblasti organizacije i funkcionisanja pravosuđa.

Tako je Zakonom o Državnom tužilaštvu propisano da je Vrhovni državni tužilac odgovoran za vršenje poslova Državnog tužilaštva i dužan je da preduzima mjere i radnje za efikasno i zakonito vršenje poslova Državnog tužilaštva. Ovako određena odgovornost i njegova ustavna pozicija nadalje mu daje pravo da postavi pitanje odgovornosti svih državnih tužilaca i rukovodilaca u državnim tužilaštvima, kao i ovlaštenje da Vrhovni državni tužilac može neposredno vršiti sva ovlaštenja i preduzimati sve radnje za koje je zakonom ovlašten rukovodilac Specijalnog državnog tužilaštva, višeg državnog tužilaštva, odnosno rukovodilac osnovnog državnog tužilaštva.

U skladu sa Zakonom o Specijalnom državnom tužilaštvu uspostavljeno je novo Specijalno državno tužilaštvo za čiji početak rada su u kratkom roku obezbjeđeni uglavnom svi potrebni uslovi.

U oktobru 2015. usvojen je i Zakon o Centru za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, kojim je predviđeno osnivanje Centra za obuku u sudstvu

Marijana Laković Drašković

i državnom tužilaštvu kao samostalnog organa, u kojem će se sprovoditi inicijalna i kontinuirana obuka u sudstvu i državnom tužilaštvu, kao i zajednički programi obuke za sudije, državne tužioce i policiju i druge povezane profesije, a sve u cilju efikasnijeg rada pravosuđa. Puna funkcionalnost

Centra je i ključni uslov za primjenu novog sistema izbora sudija i državnih tužilaca koji se biraju prvi put.

Dakle, od početka 2016. očekuje se puna primjena novog sistema izbora sudija i državnih tužilaca na nivou Crne Gore koji se prvi put biraju, kao i sistema ocjenjivanja i napredovanja samo na osnovu objektivne ocjene rada sudija i državnih tužilaca. Takođe, očekujem da će izmjene procesnog zakonodavstva dati svoje rezultate u pogledu efikasnosti postupaka, ali i punu implementaciju i pružanje kvalitetnih obuka sudijama i državnim tužiocima o zakonodavnim izmjenama.

Podsjetila bih da je Vlada u decembru 2015. usvojila i Predlog zakona o pripravnici u sudovima i Državnom tužilaštvu i pravosudnom ispitu, kojim se uređuje postupak zapošljavanja i stručnog osposobljavanja pripravnika u sudovima i Državnom tužilaštvu i novi koncept polaganja pravosudnog ispita. Imajući u vidu, prije svega, novi Zakon o Sudskom savjetu i sudijama i Zakon o državnom tužilaštvu, koji kao jedan od kriterijuma za izbor sudija i državnih tužilaca predviđa ocjenu sa pravosudnog ispita, bilo je potrebno pristupiti izmjenama i revidirati uslove za polaganje ispita, samu organizaciju ispita, ispitne predmete i uvesti ocjene na pravosudnom ispitu.

» *Kako ocjenjujete ulogu NVO sektora u radu Radne grupe za poglavlje 23?*

URG za pregovaračko poglavlje 23 su predstavnici/ce kredibilnih organizacija civilnog društva, koji daju jako veliki doprinos kvalitetu rada Radne grupe.

Smatram važnim da sve crnogorske institucije u narednom periodu treba da uvažavaju potrebu razvijanja i unaprijeđenja saradnje sa onim nevladinim organizacijama koje su prepoznatljive u crnogorskom društvu, te da planiraju i uspostavljaju modele konsultativnih procesa, u okviru svog institucionalnog djelovanja, jer je samo ovakav vid saradnje osnov demokratskog društva, zasnovanog na aktivnom učešću svih zainteresovanih strana.

» *Mnogo puta je naglašavan značajan uspostavljanja pravosudnog informacionog sistema, a to je i jedna od obaveza iz AP za 23. Dokle se stiglo sa tim aktivnostima?*

Problematično pitanje koje takođe predstavlja izazov u narednom periodu jeste razvoj informacionog sistema pravosuđa i priprema novog strateškog pristupa u razvoju informacionih tehnologija u sudstvu, državnom tužilaštvu, Ministarstvu pravde i ZIKS-u što je posebno značajno zbog izvještavanja i praćenja kretanja pojedinih predmeta koji su u fokusu pažnje Evropske komisije. Nosilac ovih aktivnosti je Ministarstvo pravde, a do sada je urađen Nacrt IKT Strategije i njeno usvajanje se očekuje u prvom kvartalu 2016. Nakon usvajanja Strategije i pratećeg Akcionog plana očekuje se njena adekvatna primjena od strane relevantnih institucija.

V.Žugić

Ministarstvo pravde pokrenulo disciplinske postupke zbog bjekstva iz bjelopoljskog zatvora

» *Jedna od oblasti koje obuhvata poglavlje 23 je i zatvorski sistem. Kako komentarišete to što su nedavno iz bjelopoljskog zatvora pobjegla dva osuđenika?*

Ministarstvo pravde je povodom prvog slučaja pokrenulo četiri disciplinska postupka, i to protiv načelnika i tri službenika Zatvora Bijelo Polje, i donijelo rješenja o privremenoj suspenziji tih službenika. I povodom drugog slučaja su pokrenuta tri disciplinska postupka.

EK je više puta ukazivala na nedostatak administrativnih kapaciteta crnogorskih institucija, što smo i mi kao Vlada prepoznali i ono što je važno je kada se dese ovakvi, i slični, slučajevi da institucije odmah reaguju, odnosno preduzmu radnje i mjere u okviru zakonskih ovlašćenja, kao što je to učinilo Ministarstvo pravde, kako bi se utvrđivala eventualna odgovornost zaposlenih lica u svakom pojedinačnom slučaju.

Ministarstvo pravde u kontinuitetu radi na unaprijeđenju prava lica lišenih slobode u ZIKS-u. Obuke zatvorskog osoblja vrše se u saradnji sa Policijskom akademijom, ali i u organizaciji Centra za obrazovanje koji je u sastavu ZIKS-a. Dodatno, Ministarstvo pravde je načelno dogovorilo i obuke u narednom periodu u saradnji sa Ministarstvom pravde Slobodne države Bavorske, kao i u saradnji sa TAIEX-om.

Kako su Belgija i Holandija zamijenile teritorije

Holandija i Belgija dogovorile su se da razmijene dio teritorije oko njihove isprepletane granice koja je samo zadavala glavobolje objema zemljama.

Kroz istoriju, granice su izazivale krvoprolića i svađe zbog čega se planirana prijateljska razmjena teritorije između te dvije države

smatra primjerom kako rješavati stvari.

Belgija će izgubiti istureno parče zemlje u rijeci Mezi koja dijeli dvije zemlje a zauzvrat od Holandije dobiti manji dio teritorije. Belgija će izgubiti dio teritorije sa divnom prirodom, ali će se istovremeno osloboditi košmara stvorenog vremenom kako je rijeka krivudala i pretvorila taj dio teritorije veličine oko 15 fudbalskih terena u poluostrvo povezano kopnom samo sa Holandijom.

Kako je vrijeme prolazilo govorilo se da je ta teritorija postala utočište za trgovce drogom i tajne seksualne susrete. Prije oko tri godine prolaznici su naletjeli na tijelo bez glave. Obavestili su o tome holandske vlasti koje su im rekle da je to belgijska teritorija, a za belgijsku policiju, forenzičare, sudske vlasti bilo je jako komplikovono da tamo stignu. Morali su da idu čamcima iz koji su iskakali u vodu jer na tom dijelu nema nikakvih pristaništa.

I u Grčkoj legalizovane istopolne zajednice

Parlament Grčke izglasao je u noći između 22. i 23. decembra zakon kojim se istopolnim parovima daje pravo sklapanja takozvane građanske zajednice, dok su Slovenci na referendumu 20. decembra velikom većinom glasova izjasnili

protiv legalizacije istopolnih brakova.

Broj zemalja EU kojima je neka vrsta registrovane zajednice otvorena za istopolne parove sada je 20 među kojima su i one koje odobravaju brakove. To su Danska i to od 1989, Švedska, Španija, Holandija, Francuska, Belgija,

Njemačka, Portugalija, Finska, Britanija, Mađarska, Češka, Luksemburg, Slovenija, Irska, Austrija, Malta, Hrvatska, Estonija, a sada im se priključila i Grčka, uprkos velikom protivljenju crkve.

Pored toga, u Evropi je to još moguće u Norveškoj i na Islandu.

Osam članica EU ne priznaje nikakav oblik zajednice istopolnih parova – Italija, Kipar, Slovačka, Letonija, Litvanija, Rumunija, Bugarska i Poljska.

Nema širenja Eurozone u bliskoj budućnosti

Zona eura se u narednih nekoliko godina neće širiti odnosno primati nove članice, rekao je potpredsjednik Evropske komisije

Valdis Dombrovskis.

Zemlje, da bi ušle

u eurozonu, moraju da prođu odgovarajuću proceduru, što može trajati više godina, a za sada nijedna članica nije dovoljno napredovala da bi u izgledu bio skori prijem u monetarnu uniju. Od 28 članica EU, 19 su i članice eurozone, a posljednja je pristupila Litvanija 2015.

Dombrovskis je podsjetio da se, prije nego što neka zemlja usvoji euro, fiksira kurs po kome će se domaća valuta mijenjati i da ulazi u "čekaonicu" u kojoj provodi dvije godine prije prelaska na euro. "U ovom trenutku nijedna članica se ne nalazi u njoj (čekaonici) izuzev Danske koja je poseban slučaj", rekao je evropski komesar. Danska se u mehanizmu nalazi od 1999. a prema Ugovoru o EU ima mogućnost da odabere da ostane van zone eura i u slučaju da ispuni sve kriterijume.

Dombrovskis je rekao da su Bugarska i Rumunija izrazile namjeru da uđu u "čekaonicu", a da će nova konzervativna vlada u Poljskoj vjerovatno biti "rezervisaniya" po tom pitanju.

Što piše u novoj Deklaraciji i preporukama Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje (POSP)

Akcentat na slobodnim izborima

Parlamentarni odbor Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju u pridruživanje (POSP) pozvao je Vladu da u potpunosti primijeni novo izborno zakonodavstvo, naglašavajući da svi budući izbori treba da se održavaju u skladu sa novim zakonom. U Deklaraciji i preporukama za Crnu Goru i EU, POSP je sa sastanka 16. i 17. decembra u Strazburu pozvao vlasti da podstiču NVO da aktivno učestvuju u praćenju cjelokupnog izbornog procesa, tako što će imati svoje posmatrače u svim organima za sprovođenje izbora.

“POSP poziva na poboljšanje svih drugih aspekata izbornog procesa, naročito kako bi se svim političkim strankama osigurao pravičan pristup javnim medijima, kako bi se izgradilo puno povjerenje u izbore”, navodi se u dokumentu.

POSP, koji čine evropski i crnogorski poslanici, izrazio je očekivanje da će pravosudni epilog afere "Snimak" biti zaključen prije narednih parlamentarnih izbora i pozdravio sastanak predsjednika stranaka koji su, kako se navodi, preuzeli na sebe odgovornost za uspješan završetak procesa izgradnje povjerenja u izborni sistem.

“POSP smatra da je od suštinskog značaja za dobro funkcionisanje demokratije da se svaki oblik protesta odvija mirno i u skladu sa važećim zakonima; izražava zabrinutost zbog incidenata prekomjerne upotrebe sile od strane policije tokom oktobarskih protesta u Podgorici i poziva na nezavisne i temeljne istrage za privođenje počinilaca pravdi i naglašava potrebu za boljom saradnjom tužilaštva i policije u vezi sa istim”, stoji u dokumentu.

POSP, kako se navodi, primjećuje sa zadovoljstvom pozitivne zakonske promjene usmjerene protiv korupcije. “Međutim, poziva na bolju zaštitu zviždača i na sistematsku primjenu ovlašćenja za privremeno i trajno oduzimanje imovine stečene kriminalom; navodi da je korupcija i dalje ključni uzrok zabrinutosti slabeci povjerenje građana u ključne državne institucije; ponavlja svoju zabrinutost u pogledu niskog nivoa povjerenja javnosti u pravosudni sistem zbog osjećaja nekažnjivosti visokih zvaničnika”.

POSP je dalje pozvao na povećanje sredstava i političke podrške za nedavno osnovano Specijalno

POSP ponovio svoju zabrinutost u pogledu niskog nivoa povjerenja javnosti u pravosudni sistem zbog osjećaja nekažnjivosti visokih zvaničnika

tužilaštvo za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, kako bi mu se omogućilo da efikasno ispuni svoj mandate I pozvalo tužilaštvo da pomno istraži aferu "Telekom" i sarađuje sa američkim nadležnim organima u rješavanju navodne korupcije

POSP je iskazao i zabrinutost zbog nedostatka pravičnog sudskog epiloga kada su u pitanju slučajevi ratnih zločina: "Ukazuje na potrebu sagledavanja mogućnosti ponovnog procesuiranja od strane tužilaštva, kao i jačanja kadrovskog kapaciteta ove institucije”.

“POSP je zabrinut za slobodu medija u Crnoj Gori; poziva na hitno praćenje preporuka Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima; ponovo naglašava punu podršku radu Komisije; prjljava kampanja nekih tabloida protiv istaknutih aktivista civilnog društva i političara pokazuje da nadležni organi ne sprovode pravilno Zakon o medijima i da samoregulacija ne funkcioniše adekvatno; ističe značaj nastavka rada na jačanju medijske samoregulacije; navodi da Crna Gora treba da odredi kao prioritet uređivačku nezavisnost RTCG-a, jer javni servis koji dobro funkcioniše i istinski je nezavisan predstavlja ključni aspekt medijskog pluralizma i demokratije; pozdravlja usvajanje Kodeksa medija, koji je pripremljen u saradnji s OEBS-om i izražava žaljenje što ga mediji generalno ne poštuju; naglašava da dijalog o poboljšanju etičkih standarda u izvještavanju treba da se nastavi; smatra da je od suštinskog značaja da Crna Gora stvori okruženje u kojem novinari i aktivisti nevladinih organizacija mogu da rade bez straha od odmazde”, piše u Deklaraciji i preporukama.

POSP je pozdravio preduzimanje prvih važnih koraka ka očuvanju ulcinjske Solane i pozvao Vladu da nastavi i povećava napore usmjerene na garantovanje nacionalne i međunarodne zaštite tog područja.

V.Žugić

Kako se i kome u Crnoj Gori dodjeljuju počasna državljanstva

Snaga zakona ili privilegija

Piše: Mira Popović

Crnogorski pravni okvir je restriktivan u pogledu načina i uslova sticanja crnogorskog državljanstva, ali to na žalost nije preveniralo razvoj sistema koji predstavlja plodno tle za manipulacije. Ovo se posebno odnosi na dodjelu tzv. *počasnih državljanstava* odnosno državljanstava koja se dodjeljuju onim licima koja se prepoznaju kao lica od posebnog značaja za državni, naučni, privredni, kulturni, ekonomski, sportski i drugi interes Crne Gore. Te procedure su netransparentne, a kako je praksa pokazala i nedovoljno regulisane i podložne zloupotrebama. Ovim pitanjem se Centar za građansko obrazovanje (CGO) detaljno bavio u okviru svog potprograma Jednake mogućnosti, a čiji je rezultat, između ostalog, i publikacija *«Počasna državljanstva – kako se i kome dodjeljuju?»*.

Publikacija sublimira podatke obuhvaćene od stupanja na snagu Zakona o crnogorskom državljanstvu do jula 2015, odnosno od 5.maja 2008. do 22.jula 2015, a daje i kompletan spisak 203 lica koja su dobila počasno crnogorsko državljanstvo u tom vremenskom periodu. Takav spisak nadležno Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) nije objavilo na svojoj internet stranici iako bi to bilo očekivano, već ih je CGO

dobio putem Zakona o slobodnom pristupu informacijama i shodno svojoj misiji učinio ih javnima. Sama rješenja o dodjeli državljanstava su tipska, suvoparna, uz citiranje opšte zakonske norme a bez navođenja konkretnih razloga za prijem, a što bi trebalo da bude uobičajena praksa kako bi crnogorska javnost znala koje su to posebne zasluge ove pojedince preporučile da dobiju crnogorsko državljanstvo po privilegovanoj proceduri. Ovako se s pravom postavlja pitanje: Kako da znamo zašto je neko primljen u počasno državljanstvo i da li je to zaista osoba od posebnog značaja za Crnu Goru ukoliko o tome nijesmo podrobno obaviješteni? Da li se ovim zapravo skrivaju oni koji te zasluge realno nemaju?

Zakon decidno predviđa samo tri predlagača koja imaju tu zakonsku moć da predlože lice za prijem u počasno državljanstvo – *predsjednik Crne Gore, predsjednik Skupštine Crne Gore ili predsjednik Vlade Crne Gore*.

Prema podacima do kojih je CGO došao, predsjednik države Crne Gore predložio je 4 lica od kojih su 2 prijedloga usvojena a 2 ne. Predsjednik Skupštine Crne Gore predložio je 9 lica od čega je 6 prijedloga usvojeno, a 3 su još uvijek u proceduri. Podatke o broju lica koja je predložio predsjednik Vlade Crne Gore, CGO nije mogao dobiti od Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, a kako je u Zakonu o crnogorskom državljanstvu jasno postavljeno da je on jedan od tri lica koja mogu predložiti lica za prijem u počasno državljanstvo nametnuo se logičan zaključak da su preostalih 169 lica predložila dva crnogorska premijera koja su u tom periodu obavljala tu funkciju.

Treba naglasiti da su sama rješenja o dodjeli državljanstava tipska, suvoparna, uz citiranje opšte zakonske norme a bez navođenja konkretnih razloga za prijem, a što bi trebalo da bude uobičajena praksa kako bi crnogorska javnost znala koje su to posebne zasluge ove pojedince preporučile da dobiju crnogorsko državljanstvo po privilegovanoj proceduri.

Ovako se s pravom postavlja pitanje: *Kako da znamo zašto je neko primljen u počasno državljanstvo i da li je zaista osoba od posebnog značaja za Crnu Goru ukoliko o tome nijesmo podrobno obaviješteni? Da li se ovim zapravo skrivaju oni koji te zasluge realno nemaju?*

Naravno da uvijek postoje primjeri koji su bili javno obznanjeni tokom procedure prijema i kao takvi nijesu problematizovani, poput slučaja slučaja fudbalera **Saveljića** i porodice **Kapičić**, ili prijema u počasno državljanstvo na osnovu ekonomskih razloga investitora **Pitera Manka**, **Nataniela Rotšilda** i **Petrosa Statisa** koji su značajna novčana sredstva uložili u Crnu Goru kroz različite investicione projekte. Međutim, do danas su neobjašnjivi razlozi koji stoje iza dodjele počasnih državljanstava kontraverznim ličnostima poput **Taksina Šinavatre** ili **Mohameda Dahlana**, lica koja su prepoznata i od svjetske javnosti kao optuživana za teška krivična djela u matičnim zemljama.

Nakon objavljivanja nalaza CGO-a, reagovao je MUP sa navodima sa su crnogorski premijeri predložili samo 26 lica za počasno državljanstvo, čime se otvorilo pitanje: ko je predložio ostale izvan broja onih koje mogu predlagati ovlašćeni predlagači? Stoga je CGO nastavio svoje istraživanje i od MUP-a

dobio informaciju da su preostala lica suštinski predložena od onih koji nijesu imali to zakonsko pravo odnosno da MUP nije pravilno primijenio odredbe Zakona o crnogorskom državljanstvu koji je u julu 2010. izmijenjen, i kojim je ukinuta mogućnost predlaganja lica za prijem u počasno državljanstvo osim za tri predlagača – predsjednike države, skupštine i vlade.

Shodno utvrđenim kršenjima zakonskih odredbi koja su rezultirala dodjeljivanjem 82 počasna državljanstva bez valjanog pravnog osnova, CGO je podnio zahtjev MUP-u i Vrhovnom državnom tužiocu za oglašavanje ništavim 82 rješenja o počasnom crnogorskom državljanstvu. Dodatno, CGO je podnio i krivičnu prijavu Glavnom specijalnom tužiocu protiv NN odgovornih lica u MUP-u.

Ostaje da se vidi da li će državni organi koji su nadležni da rješavaju ova pitanja preduzeti adekvatne mjere u cilju zaštite zakonitosti i javnog interesa, ali i da li će odgovorni koji nijesu primjenjivali zakon za to snositi sankcije. Ovo je svakako ozbiljan test samih institucija sistema i njihove spremnosti da greške u svojim redovima ispravljaju i sankcionišu, što još uvijek predstavlja nepoznanicu u crnogorskom kontekstu.

Sa čim se sve Evropska unija suočila u 2015. i što je čeka u 2016.

Naporne godine

Piše: Vera Šćepanović

Bez pretjerivanja 2015-a može se nazvati jednom od najgorih u istoriji Evrope unije. Godina je počela terorističkim napadom na uredništvo satiričnih novina *Charlie Hebdo* u Parizu koji je užasn timer čitavu Evropu. Dva miliona ljudi, među kojima 40 svjetskih lidera, je došlo u Pariz da iskaže saučešće žrtvama i solidarnost sa francuskim građanima. Od tada pa do drugog napada u Parizu, u novembru 2015, u kome je poginulo 130 osoba, nanizalo se toliko problema da se napada na *Charlie Hebdo* malo ko sjeća, a i solidarnost se poprilično istanjila.

Činjenica je da je dobar dio ovih problema posljedica spoljašnjih događaja na koje Unija ima vrlo malo uticaja. Najznačajniji među njima je rat u Siriji koji je prouzrokovao talas izbjeglica od kojih je samo 2015. preko milion pristiglo na evropsko tlo. Toliki priliv ljudi bi potresao i najbolje organizovanu političku zajednicu, a kamoli labavu uniju država među kojima svaka ljubomorno čuva svoj suverenitet i ne želi da joj neko nadnacionalno tijelo diktira ko će se naseliti na njenoj teritoriji. No, i način na koji su EU i države članice odgovorile na spoljašnje izazove koje su se na njih obrušile tokom ove godine ne uliva povjerenje da će sljedeća godina biti ista bolja.

Ono što je najgore je da sve ukazuje na to da je preduzimanje bilo kakve obimnije zajedničke mjere postalo nemoguće. "Zamor od integracija" se osjeća već neko vrijeme, što i nije neko iznenađenje ako imamo u vidu da je EU jedva imala vremena da "svari" velike reforme sprovedene u posljednjih petnaestak godina, poput uvođenja zajedničke valute i pristupanja 13 novih članica. Globalna ekonomska kriza je otvorila nove mogućnosti, čim su države članice shvatile da samo zajedničkim snagama mogu spasiti svoje privrede. Uz sve proteste i uzajamne optužbe, između 2010. i 2013. puno toga je učinjeno da se prevaziđe dužnička kriza, od uspostavljanja Evropskog mehanizma za

Najveći dio problema posljedica je spoljašnjih događaja na koje Unija ima vrlo malo uticaja, a od kojih je najznačajniji rat u Siriji

stabilnost do uvođenja Evropskog semestra i prvih koraka ka stvaranju bankarske unije. No, tokom 2015, je sve stalo, između ostalog i zbog toga što se uprkos svim naporima evropska privreda jako sporo oporavlja pa se očekuje prosječni rast od tek nešto više od 1%. Loša ekonomska situacija ima i političku cijenu: širom Evrope velike partije desnog i lijevog centra gube na popularnosti i moraju da ulaze u komplikovane koalicije kako bi uopšte bile u stanju da oforme vlade. Sukobi između "centra", odnosno Njemačke, i "periferije", gdje su se Grčkoj pridružile još i Španija, Portugalija i Italija, onemogućavaju svaki zajednički dogovor.

Privreda nije jedina oblast u kojoj interesi pojedinih država članica i unutrašnja politička trvenja predstavljaju ozbiljnu prijetnju zajedničkim evropskim politikama. Neslaganja oko izbjeglica su dovele EU u sukob ne samo sa zemljama poput Grčke, Italije i Mađarske, koje su zbog svoje geografske pozicije našle na braniku izbjegličke krize, već i sa onima poput Poljske i Danske koje smatraju da je politika azila unutrašnja stvar država u koju se EU ne bi smjela miješati. Nakon mjeseci pregovora, u septembru je postignut dogovor o preraspodjeli 160 000 izbjeglica iz sabirnih centara u Grčkoj i Italiji, ali ih je do sada samo oko 200 prebačeno u druge zemlje članice. Prijedlog Evropske komisije da se uvede nova zajednička patrolna jedinica granične policije koja bi reagovala u slučaju da određena članica nije u mogućnosti da sama zaštiti evropske granice je odmah naišao na protivljenje Švedske i Danske, koje tvrde da Evropska unija ne treba da diktira članicama kako će štiti svoju teritoriju. Sve što su članice uspjele da dogovore povodom toga na posljednjem samitu u decembru je da će

dati sebi šest mjeseci da razmisle o prijedlogu Komisije. U međuvremenu, Frontex upozorava da će u narednoj godini u Evropu pristići još oko tri miliona izbjeglica, i veliko je pitanje da li će nedavno povećan humanitarni budžet EU biti dovoljan da pokrije i mali dio troškova koje će to donijeti.

To da je odbacivanje zajedničkih evropskih rješenja postalo instinktivna reakcija država članica na krizne situacije najbolje ilustruje de facto suspenzija Šengenskog režima nakon posljednjih terorističkih napada u Parizu. Evropska komisija je obećala da će svim snagama spriječiti ponovno uvođenje unutrašnjih granica u EU, ali to ne mijenja činjenicu da su redovne provjere vraćene na pojedine granične prelaze i aerodrome.

Da je odbacivanje zajedničkih evropskih rješenja postalo instinktivna reakcija članica na krizne situacije najbolje ilustruje de facto suspenzija Šengenskog režima nakon posljednjih terorističkih napada u Parizu.

Nažalost, dobra vijest - da su velike promjene malo vjerovatne u bliskoj budućnosti - je ujedno i loša vijesti. Mnoštvo malih prepreka, zatezanja i popuštanja pojedinačnim članicama mogu u potpunosti onemogućiti ozbiljno političko djelovanje na nivou Unije u trenutku kada su takve mjere najpotrebnije. I bez novih izazova, 2016. godina po svoj prilici neće biti puno bolja od 2015 - još jedna godina nevoljnih kompromisa i zamrznutih sukoba koji nastavljaju da tinjaju ispod površine.

Evropljani nisu skloni političkom avanturizmu

Nijedna zemlja, međutim, nije bolji primjer toga koliko razlike u interesima pojedinih zemalja članica mogu naškoditi daljoj integraciji EU od Velike Britanije, koja odbija da učestvuje u gotovo svim zajedničkim projektima više od decenije, a naredne godine planira referendum o izlasku iz Evropske unije. Premijer **David Cameron** tvrdi da će on lično voditi kampanju za ostanak u EU, ali samo pod izmijenjenim uslovima članstva. Jedan od njegovih zahtjeva je i pravo da državljanima drugih članica EU odbije pravo na boravak u Velikoj Britaniji ako u toj zemlji ne uspiju da nađu posao, što je neprihvatljivo za ostale članice koje takav potez smatraju kršenjem osnovnog prava na slobodu kretanja koju garantuju svi ugovori EU. Što god da bude ishod referenduma, primjer Velike Britanije je već inspirisao i druge: Finski parlament je nedavno najavio da će početkom 2016. raspravljati o prijedlogu za izlazak iz eurozone koji je putem peticije podnio veliki broj građana.

Dobra vijest je da je malo vjerovatno da će svi ovi zahtjevi za izuzećima i posebnim tretmanom dovesti do većih preokreta na polju evropskih integracija. Suspenzija Šengenskog režima u trenutcima panike je po svoj prilici privremena neprijatnost, jer niko ne želi da se suoči sa ogromnim problemima koji bi nastali ako bi se pristupilo ponovnom uvođenju unutrašnjih granica u EU. Referendum u Velikoj Britaniji sve više djeluje kao tigar od papira koji je Cameronu poslužio da prebrodi ovogodišnje izbore. Njegovi su zahtjevi od tada postali znatno umjereniji, a istinski zagovornici izlaska Velike Britanije - Stranka nezavisnosti Velike Britanije, UKIP - su u međuvremenu gotovo nestali sa političke scene. Čini se da ista sudbina očekuje i Nacionalni front **Marie Le Pen** koji je uprkos velikoj medijskoj popularnosti prošao jako loše na nedavnim regionalnim izborima. Sva je prilika da uprkos razočaranju vladajućim partijama evropski građani nijesu spremni da svoju sudbinu prepuste raznoraznim radikalima. Čak je i Siriza odustala od priče o izlasku iz EU i eurozone i nakon velikog obračuna sa Trojkom u junu ove godine "spustila loptu" i uz manja popuštanja prihvatila uslove Evropske komisije i Centralne Banke.

Region tokom i na kraju 2015.

Evropa se okreće Balkanu

Donedavno je u Briselu preovladavalo mišljenje da bi Balkan trebalo „zamrznuti“ i sa njim se pozabaviti tek kada EU za to nađe vremena. To smatra politolog **Ivan Krasnev**. Ali, razvoj događaja je bio sasvim drukčiji. Finansijska kriza u Grčkoj, ruska agresivna politika, energetske planove Rusije koji su uključivali i Balkan, bliskoistočni izbjeglički zbjegovi preko Balkana, stotine hiljada tražilaca azila sa zapadnog Balkana, siromašni migranti iz Bugarske i Rumunije, sve to je rubni evropski region vratilo u centar pažnje politike Evropske unije.

Finansijska kriza u Grčkoj, ruska agresivna politika, energetske planove Rusije koji su uključivali i Balkan, bliskoistočni izbjeglički zbjegovi preko Balkana, stotine hiljada tražilaca azila sa zapadnog Balkana, siromašni migranti iz Bugarske i Rumunije, sve to je rubni evropski region vratilo u centar pažnje politike Evropske unije.

Ljudi bježe zbog nedostatka perspektive u svom zavičaju.

Svaki deseti Evropljanin (ako se ne računa Turska) živi na Balkanskom poluostrvu. Region je heterogen, ali u poređenju sa ostalim regionima njegove zemlje ipak posjeduju i izražene zajedničke osobenosti: siromaštvo, ekonomska i društvena zaostalost, nedostatak vladavine prava, politička nestabilnost. Krizna godina je dodatno zaoštrila već postojeće probleme. **Johanna Deimel** iz minhenskog Društva za jugoistočnu Evropu naziva region „sastavnim dijelom jezgra Evrope“, pa bi EU pod hitno morala da pronađe nova rješenja, strategiju i instrumente za Balkan.

Bijeg od siromaštva

Analitičari se slažu u ocjeni da je neophodno da se regionu posveti više pažnje i da je to u sveukupnom evropskom interesu. Najviše izbjeglice koje sa Balkana ili samo preko njega stižu u EU potvrđuju ovaj nalaz. „Sada se mora razgovarati sa tim zemljama. Ne više razgovarati o njima nego – sa njima“, smatra **Dušan Reljić** iz Fondacije nauka i politika. On podsjeća da je najveći broj izbeglica u prvoj polovini godine u Njemačku došao sa zapadnog Balkana. Njemačka je, takođe, zemlja u koju je iz Rumunije i Bugarske došlo najviše takozvanih „doseljenika iz siromaštva“, njih preko 200.000 u posljednje dvije godine. Ti

„Za čitav region, nezavisno od toga da li su zemlje članice Evropske unije ili nisu, karakterističan je relativno nizak životni standard i prije svega velika nezaposlenost među mladima. Sve veći je jaz u dohotku i blagostanju između evropskog sjevera i juga. Protesti u Bosni 2014. i u Makedoniji s proljeća 2015. ili aktuelni protesti u Crnoj Gori nose u sebi zahtjev za novom političkom kulturom i ekonomskom, demokratskom i političkom perspektivom“, konstatuje Johanna Deimel. Oko takve perspektive bi se morale potruditi i balkanske zemlje i EU, inače će migracioni pritisak ostati konstantan.

Balkanski izbeglički put

Drugom polovinom godine Balkan je opet dao materijal za glavne vijesti. Stotine hiljada bliskoistočnih izbeglica su potražili put na zapad preko Grčke, Makedonije, Srbije, dijelom i preko Bugarske, Hrvatske i Slovenije. Naročito Makedonija i Srbija nisu imale lak zadatak organizovanja tranzita. Ipak, veći izgređi ili nasilje su izostali. Izbjeglice nisu svuda naišle na dobrodošlicu, ili su ih samo preusmjerili prema Austriji i Nemačkoj. Dušan Reljić kaže da su se Makedonija i Srbija prema izbeglicama ponašale humanije nego neke članice EU: „Začudo, članice Evropske unije iz

regiona su više doprinijele tome da se loše misli o Balkanu, dok su zemlje koje nisu članice dale pozitivan doprinos“.

Balkanske vlade jednim dijelom nisu na vrijeme uvidjele problem pa se nisu pripremile. Krijumčarske bande su dobro zarađivale na ljudskoj nevolji sve dok nije organizovan kakav takav prijem i prevoz izbjeglica. Kvote Evropske unije nisu naišle na odobravanje. Doduše, vlade u Zagrebu, Sofiji i Bukureštu su pristale na njih, ali stanovništvo nema pozitivan odnos prema izbjeglicama. Antiliberalne i ksenofobične reakcije su bile posebno primjetne u Bugarskoj, zbog čega su izbjeglice zaobilazile ovu zemlju. U odnosu na izbjeglice Evropa se opet podijelila, a balkanske zemlje su bile uglavnom u grupi sa Mađarskom, Poljskom ili baltičkim zemljama koje ne žele izbjeglice.

Granice i bezbjednost

Veliki broj izbjeglica je na dnevni red stavio pitanje spoljnih granica Evropske unije. Ivan Krastev kaže: „Evropska unija već deset do petnaest godina pokušava da zaobiđe tu temu. Sada mora da riješi problem, ako hoće da riješi izbegličku krizu“.

I NATO mora da zaštiti svoje granice na Balkanu. Rumunija i Bugarska su kao članice zapadne vojne alijanse više puta tokom godine ukazivale na opasnost koju za njih predstavlja konflikt u Ukrajini. Bukurešt je imao dodatni sukob sa Moskvom oko Moldavije i njenog otcjepljenog dijela Pridnjestrovlja. Geopolitičke i energetske planove Kremlja u regiji trebalo bi shvatiti ozbiljno, kaže Johanna Deimel i objašnjava:

„S jedne strane, Srbija je u strateškom partnerstvu sa Moskvom, a sa druge strane, Crna Gora je upravo dobila poziv da se priključi NATO. Naposljetku, migracije i izbeglička kretanja imaju bezbjedonosnu komponentu, jer bi moguće vjersko radikalizovanje muslimanskih zajednica u regionu predstavljalo potencijalnu opasnost i za te zemlje i za Evropu. U odnosu na sva ta pitanja Balkan igra važnu ulogu za cijelu Evropu, sada još više nego prije“.

Izvor: dww.com

U Parizu usvojen Sporazum o smanjenju globalnog zagrijavanja

Pobjeda EU i planete Zemlje

Piše: Vladimir Vučković

Jedna od odluka koja je obilježila 2015. nesumnjivo je usvajanje sporazuma o klimi na Ministarskoj konferenciji u Parizu, koji su podržale svih 195 članica UN-a. Time se u velikoj mjeri stvaraju pravno-obavezujući normativni okviri u cilju smanjenja potrošnje fosilnih goriva.

Usvajanje Sporazuma o smanjenju globalnog zagrijavanja predstavlja korak naprijed u razvoju globalne ekološke politike imajući u vidu činjenicu da su prethodni pregovori i dogovori o smanjenju emisije štetnih gasova doživjeli potpuni fijasko.

Značaj ovog Sporazuma je nesumnjivo veliki. Prije svega, veoma je bitno pomenuti da su sve zemlje učesnice obavezale da će globalno zagrijavanje smanjiti na 1,5 stepeni Celzijusa. Ta odredba je od posebne važnosti za male ostrvske zemlje koje se često susreću za čestim klimatskim promjenama što dovodi do razarajućih ekoloških katastrofa. Dodatno, „problem malih ostrvskih zemalja“ je prepoznat od strane velikih razvijenih industrijskih zemalja i velikih zemalja u razvoju, stavljajući

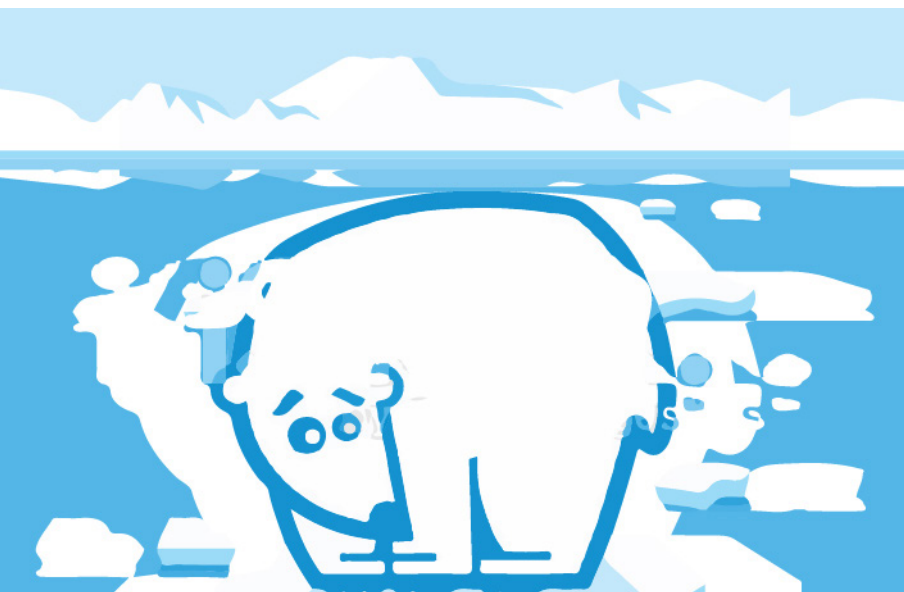
sa strane ekonomske interese, te posvećujući više pažnje zaštiti životne sredine.

Posljedično, sve zemlje potpisnice Sporazuma su se saglasile da će smanjiti upotrebu fosilnih goriva (nafta, gas, uglj) i više usmjeriti na upotrebu obnovljivih izvora energije oličenih kroz upotrebu solarne energije, te vjetro i hidro potencijala.

Dalje, u cilju upotrebe obnovljivih izvora energije, razvijene zemlje su se obavezale da će siromašnim zemljama obezbijediti finansijska sredstva u iznosu od 100 milijardi godišnje kako bi smanjila emisija štetnih gasova u atmosferi. Takođe, koristi usvojenog Sporazuma ogledaju se i kroz pristanak SAD-a i Kine na smanjenja upotrebe fosilnih goriva. Kao glavni emiteri štetnih gasova u atmosferi, SAD i Kina će u velikoj mjeri doprinijeti ublažavanju posljedica efekta staklene bašte, ujedno stvarajući uslove za smanjenje stepena globalnog zagrijavanja.

Konačno, ali ne manje važno, usvajanje Sporazuma o smanjenju globalnog zagrijavanja na Ministrarskoj konferenciji u Parizu predstavlja važnu međunarodnu pobjedu EU, posebno Francuske i njenog ministra inostranih poslova **Laurenta Fabiusa**, koji je kroz promišljenu diplomatsku strategiju uspio da ubijedi SAD i Kinu da smanje emisiju ugljen-dioksida, dajući prostor ovim i ostalim industrijskim zemljama da sami kreiraju norme koje bi trebalo da poštuju.

I za zemlje zapadnog Balkana, usvajanje Sporazuma o klimi je od posebne važnosti. Kroz iskazanu zajedničku podršku smanjenja štetnih gasova, zemlje zapadnog Balkana su, takođe, stvorile i pogodan okvir za unaprijeđenje dobrosusjedskih odnosa i regionalne saradnje, dajući ovom globalnom problemu pozitivan impuls.

U okviru obrazovnog programa
„Savremene tendencije u kritičkoj misli“

i kao odgovor na veliko interesovanje
CGO, po šesti put u Crnoj Gori, predstavlja svjetski poznat

PROGRAM „EDUKACIJOM DO MIRA“
(Peace Education Program - PEP)

Ovaj program čini deset radionica, koje će se održavati jednom nedjeljno, u trajanju od sat vremena i trideset minuta. Osmišljen je od strane Fondacije Prem Ravat, sa namjerom da polaznicima pomogne da otkriju unutrašnje resurse, prepoznaju sopstvenu vrijednost i razviju pozitivne životne vještine, te istraže mogućnost unutrašnjeg mira.

Program će voditi **gđa Caroline Jovičević**, lokalna menadžerka programa „Edukacijom do mira“, tokom radionica koje će se odvijati u prostorijama CGO, svakog četvrtka od 17:30h, u periodu od 4. februara 2016. do 7. aprila 2016. Program će se odvijati na crnogorskom i engleskom jeziku i besplatan je za sve polaznike/ce.

Kako biste se prijavili, pošaljite Vašu kratku biografiju (ime, broj telefona, e-mail, datum rođenja, trenutno zanimanje, itd) na info@cgo-cce.org, sa naznakom: *Za program „Edukacijom do mira“*. Kapacitet ovog kursa je 50 osoba. Preporučujemo Vam da se prijavite što ranije za ovaj izuzetno popularni kurs, jer očekujemo da će mjesta biti popunjena jako brzo.

Za više informacija o programu „Edukacijom do mira“, posjetite:

www.tprf.org/en/programs/peace-education-program, www.porukamira.org.rs

Napomena: Ovaj program je akreditovan od strane Zavoda za školstvo. Ukoliko ste nastavnik/ica i želite da dobijete sertifikat u kojem je naznačeno koliko ste sati programa pohađali, molimo Vas da se prijavite preko Pedagoškog centra Crne Gore (PCCG) koji će proslijediti CGO-u vašu aplikaciju. U tom slučaju pošaljite Vašu kratku biografiju (ime, broj telefona, e-mail, datum rođenja, trenutno zanimanje, itd) Danilu Lekoviću, danilo.mne@gmail.com, PEP koordinatorsu u PCCG.

Centar za građansko obrazovanje (CGO)

raspisuje OGLAS za polaznike XXII generacije

ŠKOLE ZA LJUDSKA PRAVA

– škole za izučavanje ljudskih prava od teorije do prakse –

Ako si srednjoškolac/ka, želiš da učiš o ljudskim pravima, upoznaš se i družiš sa vršnjacima/kinjama, proširiš i razmijeniš iskustva sa drugim mladim ljudima motivisanim da se aktivno angažuju u rješavanju problema sa kojima se društvo suočava, smatraš da nemaš dovoljno informacija i želiš da stekneš znanja i izgradiš vještine aktivnog učešća u zagovaranju i promociji ljudskih prava u svojoj školi i sredini u kojoj živiš, onda je Škola ljudskih prava mjesto i prilika za tebe!

Cilj Škole ljudskih prava je da kroz intenzivan višednevni kurs – predavanja, radionice, forum teatar, projekcije filmova, posjete institucijama – pruži učesnicima/cama znanja o konceptu ljudskih prava, počev od istorijata ideje ljudskih prava, razvoju ljudskih prava kroz generacije, kulturi ljudskih prava, principima demokratije, tolerancije, solidarnosti, nenasilne komunikacije, zakonodavnom okviru i institucionalnim mehanizmima koji stoje na raspolaganju građanima/kama kao sredstva zaštite ljudskih prava i zaštite od diskriminacije, pravima manjina (sa posebnim fokusom na vulnerabilne i marginalizovane grupe).

Škola, pored širokog teorijskih i praktičnog znanje o konceptu ljudskih prava, afirmiše kulturu ljudskih prava, inspirišući i motivišući mlade da se zalažu za svoja prava, kao i za prava onih koji nijesu u mogućnosti da to urade sami i osnažuje ih da imaju direktniji uticaj u društvu u budućnosti. Nakon završene Škole učesnici dobijaju diplomu i stiču pravo na dalje usavršavanje. Dodatno, biće pružena podrška učesnicima/cama da vlastite ideje pretoče u konkretne aktivnosti usmjerene ka unaprijeđenju ljudskih prava u svojim lokalnim sredinama.

Ko može da se prijavi za Školu ljudskih prava?

Redovni učenici/ce srednjih škola sa područja cijele Crne Gore.

Kako se prijaviti za Školu ljudskih prava?

Popunjavanjem prijave i slanjem iste na e-mail na info@cgo-cce.org, sa naznakom “Za Školu ljudskih prava, XXII generacija”

Rok za slanje prijave je 29. januar 2016.

Škola je besplatna za odabrane polaznike/ce, što znači da troškove putovanja, hrane, smještaja, organizacije nastave i drugih aktivnosti vezanih za program snosi CGO, uz podršku ambasade Kanade, kroz projekat “Različiti ali jednaki!”. Detaljne informacije o programu Škole dobiće oni kandidati/kinje koji budu pozvani na Školu poslije procesa selekcije a na osnovu procjene prijave.

Ako imate bilo kakvih pitanja slobodno nas kontaktirajte na info@cgo-cce.org ili na broj telefona: 020 665 112.

Festival filma o ljudskim pravima UBRZAJ

Crnogorskom premijerom trostrukog kanskog pobjednika i dodjelom nagrada završen UBRZAJ 2015

Centar za građansko obrazovanje (CGO) je, 15. decembra u Crnogorskom narodnom pozorištu (CNP), crnogorskom premijerom trostrukog kanskog pobjednika – filmom „Saulov sin” i dodjelom nagrada za afirmaciju ljudskih prava i građanski aktivizam zatvorio šesti Festival filma o ljudskim pravima UBRZAJ 2015.

Daliborka Uljarević, izvršna direktorka CGO-a je prilikom ceremonije zatvaranja Festivala podsjetila „*proteklih pet dana smo zajedno putovali kroz Festival filma o ljudskim pravima UBRZAJ doživljavajući i preživljavajući potresne, a opet motivišuće sudbine junaka i junakinja, družeći se i vjerujući da su ljudska prava osnov svakog otvorenog i demokratskog društva*“. Ona je naglasila da je „*Borba za ljudska prava univerzalna, ona nema granice niti smije biti sklona kompromisima. Festival filma o ljudskim pravima UBRZAJ uveličan svojim sada već klubom ljubitelja, podržavaoca, aktivista, boraca za ljudska prava, nije tako veliki društveni prostor, ali je značajna misija u crnogorskom društvu. Uspjeli smo da ga učinimo prisutnim i vidljivim, da razdrmamo ksenofobične misli koristeći kulturni prostor*

filma kao moćnog edukatora, svjesni da bez stalnog učenja i raznih vidova razmjene iskustava nema napretka, znanja, zrelosti pojedinca i društva, osvajanja humanih vrijednosti i otvorenog srca“, dodala je Uljarević.

Prije posljednje ovogodišnje projekcije, Uljarević je dodijelila godišnje nagrade za afirmaciju ljudskih prava i građanski aktivizam. U kategoriji organizacija nagradu je dobio nedjeljnik „Monitor“, a ispred redakcije su je preuzeli primili **Milka Tadić Mijović**, izvršna direktorka i **Esad Kočan**, glavni i odgovorni urednik. U kategoriji pojedinaca nagradu su primili očevi inficiranih beba iz Bijelog Polja **Slaviša Knežević**, **Eldin Salemović** i **Predrag Karišik**, koji se i dalje bore da pravda bude zadovoljena za njihovu djecu. Godišnje nagrade su postale jedno od obilježja Festivala, čiji je cilj da se doprinose prepoznavanju i osnaživanju onih koji sebe daju nesebično u naporima da učine crnogorsko društvo boljim i da se u njemu univerzalnost ljudskih prava ne dovodi u pitanje.

Nakon ceremonije dodjele nagrada uslijedila je premijera jedanaestog, a ujedno i posljednjeg, ostvarenja na ovogodišnjem Festivalu, filma „Saulov sin“, mađarskog režisera **László Nemesa**.

Šesti Festival filma o ljudskim pravima UBRZAJ 2015 obilježilo je gostovanje **Zvonimira Jurića**, hrvatskog režisera i **Damira Nikšića**, konceptualnog umjetnika iz Sarajeva, bokeško izdanje koje je organizovano u Kotoru, u kinu „Boka” i izdanje Festivala u Beranama u sali SO Berane.

UBRZAJ 2015 je održan od 11. do 15. decembra 2015. u Podgorici, u Crnogorskom narodnom pozorištu (CNP), dok su skraćena izdanja održana u JU Kulturnom centru „Nikola Đurković” u Kotoru 12. i 13. decembra i u sali SO Berane 13. i 14. decembra.

Festival su podržali Ambasada SAD, Ambasada Kanade, Komisija za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću Vlade Crne Gore, ali i prestižni Movie that Matters (koji po prvi put podržava jedan ovakav projekat u Crnoj Gori). Partneri Festivala su Crnogorsko narodno pozorište (CNP), Beldocs, javni servis RTCG (TV i portal), Vijesti (novine i portal), Kulturni centar «Nikola Đurković» iz Kotora, opština Berane, kao i kompanije Montepano, Studio Mouse i Compania de Vinos Montenegro.

S.P

Pomirenje u regionu iz ugla različitih aktera u zemlji i regionu

Centar za građansko obrazovanje (CGO) je 24. decembra, u saradnji sa Fondom za humanitarno pravo (FHP), a u ime Koalicije za REKOM organizovao javnu debatu na temu "Pomirenje u regionu iz ugla različitih aktera u zemlji i regionu". Debatu su otvorili **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka CGO-a, **Veljko Rutović**, specijalni tužilac, koji se obratio ispred Specijalnog državnog tužilaštva Crne Gore i VDT-a, **Miloš Vukanović**, istoričar, **Boris Marić**, član Radne grupe za pripremu pregovora o Poglavlju 23 i viši pravni savjetnik u CGO-u i **Dragoljub Vuković**, novinar i javni zagovarač Koalicije za REKOM u Crnoj Gori. Tokom dinamične i sadržajne diskusije koja je okupila 35 učesnika, govorili su i predstavnici institucija, NVO sektora, političkih partija i zainteresovani građani. Na javnoj debati predstavljen je Zbornik radova svih tekstova sa Foruma za tranzicionu pravdu, događaja koji Inicijativa za REKOM organizuje jedan put na godišnjem nivou, a **Tamara Milaš**, saradnica na programima u CGO-u i portparolka Inicijative za REKOM u Crnoj Gori je detaljno informisala učesnike o učincima Koalicije za REKOM i trenutnim aktivnostima. Inicijativa za REKOM okuplja brojne organizacije civilnog društva i pojedince iz regiona u zagovaranju uspostavljanja Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim povredama ljudskih prava počinjenim na teritoriji nekadašnje SFRJ od 1991. do kraja 2001.

Predstavljeni rezultati godišnjeg istraživanja o finansiranju medija iz javnih fondova

Centar za građansko obrazovanje (CGO) je 21. decembra, uz podršku Britanske ambasade u Podgorici, organizovao konferenciju na temu «Finansiranje medija iz javnih fondova u Crnoj Gori». Konferenciju je otvorio Nj.E. **Ian Viting**, britanski ambasador u Crnoj Gori koji je govorio o motivima ambasade da bude dio ovog projekta istaknuvši tom prilikom: *"Svako ko živi u demokratskom društvu svjestan je značaja uloge medija. Demokratija teško da može nastati i opstati bez slobodnih medija, koji na profesionalan i etički način izvještavaju o temama od javnog interesa. U Crnoj Gori, kao i u svim društvima koja prolaze kroz period tranzicije, ova uloga je, ako je to moguće, još važnija. Na medijima je da istražuju slučajeve, izvještavaju, dovode u pitanje uvriježena mišljenja i običaje".* **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka CGO-a, je naglasila da *"samo u normativno i institucionalno jasnom prostoru možemo govoriti o slobodi medija, medijskom pluralizmu i konkurentnom medijskom tržištu. Ali, svi ovi principi su danas narušeni u Crnoj Gori. Ne postoje jasni kriterijumi za dodjelu sredstava medijima iz javnih izvora, što za posljedicu ima da se diskreciona ovlaštenja lako pretvaraju u razne vidove zloupotrebe. Pojavljuje se protekcionizam, a mediji guraju u polarizaciju i samo medijsko tržište pretvara u namještenu utakmicu, što dodatno negativno utiče na već prilično zabrinjavajuće stanje na medijskoj sceni u Crnoj Gori. U takvim okolnostima sužava se prostor slobode, partikularni interesi postaju dominantniji od profesionalne etike, a crnogorsko društvo, sa građaninom i građankom u njegovom središtu, postaje žrtva obračuna vlasti sa "nepodobnim" medijima ali i internih medijskih ratova".* **Mira Popović**, saradnica na programima u CGO-u je predstavila sam tok istraživanja i istakla da je od 342 organa javnog sektora koja su obuhvaćena istraživanjem odgovor dostavilo 226 odnosno 66% organa, dok odgovor nije dostavilo 116 organa ili 34%, pri čemu je prosjek čekanja na informacije bio 90 dana. Na „crnoj listi“ netransparentnih organa, kako je iznijela Popović, prema sprovedenom istraživanju, našli su se: Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Glavni grad Podgorica, Opština Bar, Opština Ulcinj, Opština Plav, Agencija za zaštitu životne sredine, Agencija za promociju stranih investicija, Institut za javno zdravlje, Nacionalni parkovi Crne Gore, Aerodromi Crne Gore, Plantaže «13 jul» i željeznička infrastruktura, od onih subjekata koji pripadaju Vladi, lokalnoj samoupravi ili su identifikovani kao veći potrošači na medijskom tržištu. Detaljne nalaze godišnjeg izvještaja o javnoj potrošnji u medijskom sektoru u Crnoj Gori za 2014. predstavila je **Ana Nenezić**, koordinatorka programa u CGO-u. Ona je na kraju, takođe, akcentirala zaključke i preporuke. Nakon prezentacija uslijedila je diskusija u kojoj su učešća uzeli predstavnici različitih medija i institucija. Konferencija je završna faza u realizaciji projekta „Jednake šanse za sve medije“, koji CGO sprovodi uz podršku Britanske ambasade, a realizuje se u okviru CGO potprograma Mediji i demokratija. Skup je okupio oko 40 predstavnika/ca medija, Vlade, nevladinih organizacija, političkih partija i diplomatskog kora.

Civilno društvo odlučuje!

Cilj konferencije „Civilno društvo odlučuje“ koja je održana 7. decembra 2015. u organizaciji Centra za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) i Resursnog centra za organizacije civilnog društva u Crnoj Gori, bio je upoznavanje predstavnika državnog i NVO sektora, ali i cjelokupne crnogorske javnosti sa trenutnim stanjem u kojem radi i djeluje civilno društvo u Crnoj Gori, regionu i EU. Na konferenciji su predstavljeni rezultati istraživanja o stavovima građana o nevladinim organizacijama, ali i nivou njihovog povjerenja u druge institucije, o nivou informisanosti građana o NVO, kao i njihovoj ocjeni o uticaju NVO na društvene promjene. Istraživanje je sproveo CRNVO, dok su istaknuti predstavnici državnog i NVO sektora bili komentatori ovog istraživanja, a među njima predsjednik Skupštine Crne Gore, **Ranko Krivokapić**; potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku, **Duško Marković**; Šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori Nj.E **Mitja Drobnič**, Državni sekretar i Glavni pregovarač za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore EU, **Aleksandar Andrija Pejović**; **Stevu Muk**, predsjednik izvršnog odbora Instituta Alternativa, **Marko Uljarević** iz Ipsos Strategic Marketinga i **Ana Novaković**, izvršna direktorka CRNVO-a. Konferenciji su ispred Centra za građansko obrazovanje (CGO) prisustvovali **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka i **Snežana Kaluđerović**, koordinatorka na programima.

Tematskom sjednicom u skupštinskom Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport zaokružen Program studentskog liderstva

Centar za građansko obrazovanje (CGO) je 4. decembra, u okviru Programa studentskog liderstva, organizovao posjetu Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, tokom koje su studenti/kinje mogli da se upoznaju sa načinom i procedurom donošenja odluka koje se tiču visokog obrazovanja u Skupštini, ali i da se članovi Odbora kao kreatori takvih odluka sastanu sa njima i razmijene iskustva i preporuke oko onih pitanja koja su studentima/kinjama važna. Na kraju 63. tematske sjednice koja je bila posvećena upravo Programu studentskog liderstva, **Branka Tanasijević**, predsjednica Odbora uručila je diplome polaznicima za uspješno pohađanje ovog Programa. Ona je upoznala i polaznike/ce sa radom Odbora i njegovim nadležnostima i ohrabrila studente/studentkinje da i sami kad imaju interesovanja upute poziv da prate sjednice Odbora kad god smatraju da se raspravlja o temi koja je za njih bitna. *"Ideje studenata su dragocjene za unaprijeđenje rada Odbora, kao i njegovog doprinosa rješavanju studentskih problema"*, naglasila je Tanasijević. Ona je podsjetila da se studenti nalaze u 1/5 upravljačkih tijela univerziteta, a samim tim svojih fakulteta, ali i savjetovala da bi trebalo više da koriste postojeći zakonodavni i institucionalni okvir kako bi afirmisali svoja prava. **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka CGO-a, je prilikom obraćanja na sjednici Odbora istakla: *"Upravo je studentsko liderstvo pokretač, neophodni preduslov studentskog aktivizma, i potrebno je da se ono u Crnoj Gori ohrabri i podrži. Naime, kvalitetno liderstvo i aktivizam su u osnovi građanskih vrijednosti, oni su dio one građanske budnosti koje oblikuje svako društvo u korist građana odnosno prema javnom interesu"*. Ona je dodala da je "studentski aktivizam ona klica koja nam često nedostaje u artikulaciji građanskih inicijativa, alternativa, pa i protesta". **Srdan Perić**, član Odbora, je u svojem obraćanju, rekao da je CGO kroz ovaj program pokazao da NVO sektor može biti komplementaran radu institucija, a studente je napomenuo da upravo oni treba da budu "avangarda" ovog društva. *"Uvijek tražite i uvijek zahtijevajte vašu šansu, jer će vam je u suprotnosti uzeti neko drugi"*, zaključio je Perić. Studenti/kinje su istakli da su veoma zadovoljni Programom kroz koji su mnogo naučili, ali kroz koji su i oznaženi za dalje individualne akcije. Takođe, imali su brojna pitanja za same članove Odbora.

Program studentskog liderstva uspješno je pohađalo 29 studenata/kinja sa Univerziteta Crne Gore, Univerziteta Donja Gorica i Fakulteta za državne i evropske studije: **Aleksandra Dujović, Amar Škrijelj, Anja Avramović, Anđela Đuković, Dejan Daković, Dimitrije Jovičević, Elma Hot, Filip Đelević, Irina Koprivica, Iva Mijović, Jelena Backović, Jelena Kontić, Jovan Dašić, Jovana Nikčević, Ljiljana Jokić, Maja Radonjić, Maša Velimirović, Milena Bojanić, Milosava Cerović, Mirha Tahirović, Nemanja Ostojić, Nikola Bošković, Nikola Maksan, Samra Radončić, Svetlana Janković, Tamara Mijušković, Vildana Ljuković, Zoran Dabetić i Željka Četković.**

Program studentskog liderstva Centar za građansko obrazovanje (CGO) je organizovao kroz projekat „Da samo znanje donosi zvanje“ koji sprovodi u saradnji sa ELIAMEP-om, a uz podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Heinrich Böll fondacije i Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću.

Javna debata o novom Zakonu o zabrani diskriminacije osoba sa invaliditetom

Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore (UMHCG) organizovalo je 18. decembra 2015, u Podgorici, javnu debatu o novom Zakonu o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, u sklopu projekta "Kako zakon postaje praksa". Debatu su svojim izlaganjima otvorili NJ.E. britanski ambasador u Crnoj Gori **Ian Viting**, ministar za ljudska i manjinska prava dr **Suad Numanović**, poslanica u Skupštini Crne Gore **Snežana Jonica** i izvršna direktorka UMHCG-a **Marina Vujačić**. Nakon uvodnih izlaganja održana je panel diskusija u okviru koje su govorili: zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore **Siniša Bjeković**, predsjednik Osnovnog suda u Podgorici **Zoran Radović**, advokatica **Tijana Živković** i koordinaorka pravnog programa i antidiskriminacije UMHCG **Miroslava-Mima Ivanović**. Cilj javne debate je bio da se osobe s invaliditetom i drugi subjekti upoznaju sa svim novinama i mogućnostima koje donosi Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, koji je usvojen u junu 2015. godine, kao i da pokrene diskusiju o trenutnoj situaciji kada su u pitanju ljudska prava osoba s invaliditetom i zaštita od diskriminacije. Po završetku javne debate usvojen je niz zaključaka i preporuka po temama rasprave na debati. Na debati je ispred Centra za građansko obrazovanje učestvovala **Željka Četković**, saradnica na programima.

A.V

Incoming volunteers program at SHL Germany

The German youth organization “Schüler Helfen Leben” (SHL), located in Neumünster and Berlin offers this opportunity from July 2016 to August 2017. This volunteer program is carried out successfully over the last 20 years has recently been extended by an Incoming Volunteers Program to the volunteers from all over Europe each year.

SHL is looking for young activists who want to contribute to SHL's work in Germany and share their experience among a team of seven German volunteers organizing our big youth event “Social Day”. At the same time volunteers gain personal experience by implementing smaller and bigger projects.

Deadline for applications: 29 February 2016

Further information and requirements can be found in our [online brochure](#). When applying, please fill in and attach our questionnaire, which can be downloaded [here](#).

More information on: <http://shl.ba/index.php/lat/novosti/item/161-incoming-volunteers-program-at-shl-germany>

Izdavač: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

EIC Bilten - Evropski puls - je elektronski časopis koji izlazi uz podršku fondacije Friedrich Ebert od 2005. Izdaje ga Centar za građansko obrazovanje (CGO). Zaveden je u Ministarstvu kulture pod rednim brojem 578.

Glavni i odgovorni urednik: Vladan Žugić

Uređivački kolegijum: dr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević, Svetlana Pešić, Ana Vujošević, Vladimir Vučković

Prevod i lektura: CGO

Prelom i ilustracije: Dragana Koprivica

Produkcija: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Adresa redakcije: Njegoševa 36/1 Tel/fax: +382 20 665 112, 665 327 ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org

Evropski puls možete preuzeti na sajtu www.cgo-cce.org ili se pretplatiti za direktnu mjesečnu elektronsku dostavu putem maila ep@cgo-cce.org

Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost Centra za građansko obrazovanje (CGO).